

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se računsko po tarifi v petiti; za naslove z dobetnimi črkami se plačajo prostor, kolikor obsega navedenih vrstic, poslana osmrtnice in javne zahvale, domači oglašitvi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo urodništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravnništvo ulice Molino piccolo št. 3, II. nadst. Odpri reklamacije so prosto poštnice.

V edinosti je moč.

„EDINOST“

izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torek, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanie izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanie stane: za jeden mesec . . . 1.00, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 2.60 „ „ „ 4.00 za pol leta . . . 5.00 „ „ „ 8.00 za vse leto . . . 10.00 „ „ „ 16.00 Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., izven Trsta po 3 nč. Sobotno večerno izdanie v Trstu 4 nč., izven Trsta 5 nč.

Častitim našim gg. naročnikom.

Pozivamo č. gg. naročnike, da ponove pravočasno naročnino za tretje četrtlje. One gg. naročnike pa, ki so v zastanku z naročnino prosimo, da isto najkasneje do 3. oktobra t. l. dopošljejo, ker bomo drugače prisiljeni ustaviti jim list.

Upravnništvo.

Resnica je prišla na dan.

Naravno je, da smo bili jako radovedni kako se bodo veli po porazu pri volitvi v velikem posestvu na Goriškem oni tudi Slovenci, ki so hoteli uveljaviti svojo „zdravo politiko“ pomočjo laških glasov in sodelovanjem velikih in pripoznanih prijateljev naroda slovenskega — Maranija, Venuttija itd. itd.

Radovedni smo bili zelo, ali odkrito bodi povedano, da je bilo presenečenje naše, ko smo prečitali uvodni članek v zadnjem „Goriškem Vestniku“, še veliko večje, nego je bila popred naša radovednost.

Nizko, jako nizko smo cenili že popred ono maloštevilno kliko, ki bi hotela sukati goriške Slovence pomočjo prve neslovenske tiskarne, ali danes se čutimo nekako osramočene, kajti uverili smo se, da nam je umetnost poznavanja ljudij še dokaj nedostatna uverili smo se, da smo omenjeno kliko cenili še veliko previsoko!!

Menili smo reveži v svoji dobrodušnosti, da tem ljudem ne dostaja le stalnih in utrjenih načel, narodne zavesti, politične rutine in da je le zbok tega nedostatka mogoče, da se morejo igrati z njimi razni uplivi, kakor igraje upogiba rahli vetrič bilko v močvirju; tako smo menili reveži in smo gojili poleg vse usiljene nam borbe celo iskrico sočutja do njih — ali danes vidimo, da ona klika ne trpi le na označenem nedostatku, ampak da jej nedostaja tudi političnega — srama!

Uprav neverjetnim cinizmom pripovedujejo namreč v „Goriškem Vestniku“ na dolgo in široko, da je vse res, do zadnje pičice, kar smo jim očitali v tej volilni borbi. Menili smo, da bodo navajali vsaj navidezni razlogov za svoje herostratstvo. Motili smo se: klika je slabša nego smo mislili, klika se niti ne sramuje več — nižje ni mogla pasti!

Toda čitatelji naj sodijo sami! Klika piše namreč: „Mi, kakor rečeno, smo bili s politiko naših poslancev v zadnjem zasedanju zadovoljni, a zato ni treba misliti, da se ima nadaljevati politika zagrizene in stratne opozicije, politika sovraštva v deželi,

kjer so zastopani Slovenci v večjem številu a vendar v dolžnosti skupnega delovanja na gospodarskem polju za Lahi, ker so skupni davki in skupna razdelitev vseh dobrot. To želi tudi vlada in ker je ta videla, da smo mi ona stranka, ki je ukrenila pot zdravejšje politike, nas je pričela podpirati pri volitvah, brez da bi mi bili za to vprašali, in nam s tem pokazala svojo simpatijo. Na miglej vlade so nam hoteli dati pomoč tudi Lahi, ker so previdnejši kakor „teroristi“ in zagrizeni „opozicijisti“ pri „Slogi“; in mi smo postali radi te naklonjenosti in simpatije vlade do nas in radi sprave s takimi Lahi izdajice naroda!“

Ali ste čuli! Slovenci so zastopani v tej deželi v večem številu, toda za Lahi so, kar se dostaja vršenja dolžnosti skupnega delovanja na gospodarskem polju!! Pri svojih zahtevanjih, da bi deželni zbor jemal več ozira na slovenski del dežele, smo se mi vsikdar opirali ravno na notoriško in neoporečno istino, da je ta slovenski del ne le večji, ampak tudi važnejši v gospodarskem pogledu; a ta od Boga in ljudi zapuščena klika se ne sramuje zavijati resnice in tako podkrepilati pohlepnost italijanskih politikonov po hegemoniji s tem, da pritrja veliki in nečuvne laži, da se goriški Slovenci za Lahi v vršenju dolžnosti na gospodarskem polju. Ves svet vé in Lahi sami vedó, da bi goriško mesto moralo priti pod zlo, ako bi le za jeden mesec prenehel promet s Slovenci; ves svet vé, da so na Goriškem v gospodarskem pogledu Italijani odvisni od Slovencev; vendar se ne sramujejo trdit ti razpečevalci „zdrave politike“, da je nasprotno res: da so Slovenci odvisni od Italijanov! Kje je beseda, ki bi primerno označila ljudi, ki na taki način rujejo po svojem lastnem mesu?! Kaj so zakrivilili vendar pohlepni goriški Slovenci, da so se jim porodili taki sinovi?! Sinovi, ki pravijo, da so oni ljudje, ki nam trdovratno odrekajo najprimitivnejše kulturne potrebe, ki poganjajo naše ljudi iz služeb samo zato, ker so Slovenci, ki v svojem fanatizmu in se svojimi denuncijacijami tirajo naše ljudi v zapore, ki nas zasramujejo, kjer-koli nas zaloté, ki nam, na kratko bodi povedano, odrekajo pravico do ekzistence — da so taki ljudje „previdniši“, nego pa možje lastne krvi, ki se upirajo le proti toliki — krivici!! Kdor dela torej krivico, ta je previden“, kdor se upira krivici, ta je — terorist!

Taka so torej načela najnoveje „zdrave politike“!

Na izpovedanja o izvestnih simpatijah

to, a v nagrado pak mu pusti v sreci ból, v duši nemir in v očesu solzo. Da, pokazati bi nam zamogel številne slike svojega krizevega pota življenja, toda ne vprašajte ga. Ko ga vspomnite na Klarico, razjoče se kakor dete. Ne vprašajte ga!

Kar vé, povém sam.

I.

Župnija v Kamenici spada med tako imenovane „cesarske“. Je brez polja in vrtov in duhovnik ima samo naslov „župnika“ — ubožec je. Ko je bila razpisana služba v davnih časih, moralo je škofijstvo časih po desetkrat razpisati natečaj, pa še se ni nihče oglašil. Ni čuda! Duhovniki so jo poznali. Bolje je bilo kaplanovati deset let na Podlesju, nego župnikovati samo eno leto na „cesarski“ fari. Naposled poizvedel je to sedanjji župnik. Ne zaradi tega, da postane župnik, marveč zato, ker tjakaj nobeden ni hotel iti, podal je svojo prošnjo za podeljenje tega mesta. Škofijstvo seveda ni čakalo nadalj-

in o načinu, kakor je prišla klika do pomoči od strani italijanskih srditežev, niti ne reagujemo, ker se nam stidi pehati se po močvirju takega mišljenja. Pač pa jemljemo vse to na znanje v večem spomin!

In tudi kraške rodoljube prosimo, naj vzamejo na znanje ta izpovedanja goriške klike! Sedaj, ko so izvedeli resnico iz kompetentnih ust, jim mora biti jasno, kakih ljudje so vodili ono gibanje, ki je proizročilo poraz „Sloginih“ kandidatov na Krasu.

A Vi gospod Kovačič, ki ste na nabrežinskem kolodvoru toli srdito rohneli proti kandidaturi gospoda Štreklja, češ, da je ta gospod zavisen od vlade in da bi moral poginiti, ako ne bi imel koščka kruha od vlade — kaj pravite o gori navedenih izpovedbah?! Kaj pravite o insultah, ki so jih vsem goriškim Slovincem zalučali v obraz oni, kojim ste služili tudi vi dosedaj, vedoma ali nevedoma?! Kaj pravite o ljudeh, ki so na ves glas proglasili svoj lastni rod inferiornim plemenom in tako podelili nasprotnikom vsaj navidezno pravo, da smejo zahtevati, da Slovenci morajo ostati za večne čase v podrejenem razmerju — vzlic vsej njih eminentni važnosti za gospodarsko življenje v deželi?!

Le dajte si sami, gosp. Kovačič — toda mirne krvi — odgovor na vsa ta vprašanja! A ne le Vi, ampak ves Kras naj se bavi s temi vprašanji!

Sicer pa bi morali biti mi hvaležni gospodom pri „Goriškem Vestniku“, da so toli brezobzirno odkrili — resnico. Sedaj jih še le poznamo do dobrega.

Politiške vesti.

V Trstu, dne 18. septembra 1895.

Grof Badeni vzame torej menda prihodnjo sredo krmilo avstrijske države v svoje roke. Vrata do nove dobe se že odpirajo torej. Možje, koje si je izbral poljski grof svojimi sotrudniki, so že znani tudi na najvišem mestu in že te dni je pričakovati, da se njih imena priobčijo v uradnem listu dunajskem.

Tega objavljenja pričakujemo mi hladne duše, saj vemo že sedaj, da bodo novi možje hoteli vzdržati — stari zistem. Nestrpnije pa pričakujemo sestanka državnega zbora, ko pride trenotek, ko bodo morale vse stranke, torej tudi Slovenci, označiti svoje stališče nasproti novi vladi. Nočemo se spuščati tu v podrobno razmotrivanje, ali to naj si zapomnijo naši zastopniki, da sloni na njih velika odgovornost in da bodo težko odgovarjali, ako bi sladkim besedam in prijaznim pogledom na ljubo hoteli žrtvovati —

njih prosilcev, marveč urno je rešilo njegovo prošnjo s pristavkom, naj bi se takoj nastanil na svojem novem mestu.

Ubogal je.

Zbral je svoje premoženje — veliko tega itak ni bilo, kajti slo je vse na jeden voz, — ter preselil se na Kamenico.

„No, vsaj tu še ne izgleda tako slabo!“, rekel je, ogledovaje si farovž. „Revež ima povsodi dom, povsodi zamore biti zadovoljen, naj se preseli kamorkoli, ničesar ne izgubi. Moj Bog! saj sem se dal posvetiti zato, da bi oznanjeval evangelje, ne pa, da bi udinjaj tam, kjer je za mernik polja več. V ostalem pak nisem še toliki revež; so ljudje, ki nimajo, kam bi glavo položili, kjer bi zamogli mirno premišljevat i o svoji revščini. Jaz imam tu pred vsem dokaj zalo sobo. Kdo vé, ali ima moja sestra takšno? Uboga Marjeta! od njene poroke sem nisem je več videl. Je-li še živi? Kje? —“

In razvrstil je vse po sobani, kakor je

velika načela. Zaglobé naj se v jedro, v namene dosedanega zistema in potem naj v prvi vrsti vprašajo: Ali bodo novi zistem res — stari zistem, ali bodo res hoteli ponjati nam staro vino iz novih vrčev. Doba Taatfeova in Windischgrätzova je bila doba obljub in tolaženja, a mi bi potrebovali dobe dejanj. Kraj vse svoje lojalnosti se lahko upremo zistemu, o katerem sodimo, da ni dober ni za nas, ni za državo. Glavna skrb ne bodi torej našim poslancem, da se ohrani ta ali ona parlamentarna skupina, ampak, da se premeni — zistem.

Po volitvah na Goriškem. S Krasa nam pišejo dne 25. septembra: Pravijo, da nič ne pomaga zvoniti po toči. Vendar mi rodoljubno čutstvo ne dopušča, da ne bi dal duška svoji ogorčenosti na politični toči, ki je bila na Krasu dne 16. t. m. povodom volitev dveh poslancev v deželni zbor. Pobila je toča naše narodno polje, dasi je vrlo društvo „Sloga“ in drugo razumnostvo zvonilo že pred nevihto. Vse ni pomagalo proti fanatični osebnosti strasti posamičnih oseb, svarilni glas poštenih in za rod svoj vnetih mož ni mogel prepričati zasleplencev, da bi bili oddali svoje glasove dičinima rodoljuboma.

Že pri volitvi volilnih mož potrudili so se komisarji, da so bili izvoljeni taki volilni možje — ki nimajo trdnega narodnega in političnega prepričanja. Inteligentni in odlični poštenjaki bili so potisnjeni v kot.

Da se uverijo častiti čitatelji, kako sta bila razdeljena solnce in senca, navesti hočem tu dejstvo, da je bila nekaterim učiteljem zabranjena aktivna in in pasivna volilna pravica, baje zato, ker opravljajo službo občinskega tajnika; nekateri županje pa, ki so zajedno tudi tajniki po večih občinah, so smeli voliti in biti voljeni! Župani, vršeci občinsko tajništvo, za kar vlečejo pošteno plačilo, so smeli voliti, učitelji pa so bili prišteti vaškim pastirjem — čuvajem in odrekla se jim je volilna pravica. Ali ni to na škodo škodo ugledu prevažnega učiteljskega stanu, ako se posamičnim učiteljem kratijo prava?! Ali ni tako zapostavljanje v svojih posledicah kvarno tudi šoli sami — in potem splošnemu napredku in vsemu narodu? Ali ni prav lahko mogoče, da se po takih dogodkih med nevednim ljudstvom razširi in utrdi domnevanje, da so učitelji berači — ubožci, preživljajoči se ob sami miloščini in živeči morda le od milosti — elastičnih mož sedanje dobe?!

Skoro bi morali misliti, da je učiteljstvo po menenju izvestne gospode pravcata ničla — le trs, kojega more omajati vsaki vetrič in strti, komur se zljubi

mogel. Na steno je razobesil slike, pri vratih postavil postelj z dvema malima vajšnicama — več mu pokojna mati dati ni mogla — k oknu postavil je mizico in dva stola, zraven uvrstil malo knjižnico, pri peči umivalnik in v kotu obešalo za obleko. To je bilo vse. Poslednjega pravo za pravo ni potreboval. Imel je le jedno obleko in duhovsko suknjo in to je nosil; zvečer pak, ko je šel spat, položil je to na stol, dejal si vajšnici pod glavo ter se pokrtil s staro suknjo. Toda obešalo je vendar imel. Kaj, ko bi se naključilo kedaj, da bi imel dvojno obleko!

Necega jesenskega večera je kameniški župnik že spal, ko je nekdo potrkal na dveri. Mali psiček v veži je poskočil, ter delal takošen truš, kakor da bi za durmi stala najmanje dvanajststolica tolovajev. Župnik je vstal in poslušal. Zopet se je oglašilo trkanje in besni psiček je še huje divjal.

„Kdo pak je? — morda mi bode, koga prevedeti? — Moram pogledati.“ (Dalje pr.)

PODLISTEK.

Klarica iz farovža.

Ste-li videli v poslednjem času gospoda župnika iz Kamenice?

Vidite, kakó se je spremenil!

Na čelu vraske, po licih vraske, okó vgaslo in nekako zarudelo. In ti lasje, lepi, črni kakor vran — ste-li opazili, kakó so se mu pobelili v jednem letu?

Dà, v jednem letu!

In njegova hoja! Lani je še krepko stopal k oltarju; — letos mora ga že podpirati cerkovnik; lani o blagoslovljenju je še gromel s prižnice, letos mu je glas že hripav, bolan. Saj je videti pri povzdigovanju, kakó se mu tresejo roké; saj je slišati pri molitvi, kakó se mu trese glas, kakó težko oddihuje.

Revež! Ta bi nam zamogel povedati marsikaj, kakošno je to bedno življenje, ko ima človek na svetu le nekoliko drobnjav; potem pa pride še nekdo, ki mu vzame še

Veseloštopovani narodni učitelji slovenski! Pridružite se sklepu učiteljstva goriškega okraja, uradne konferencije z dne 11. t. m. ter naprosite združeni visoko c. kr. vlado, da Vas blagovoli vsprejeti v svoje področje. Potem boste odvisni vsaj od ukupne vlade, a ne, kakor je sedaj, od posamičnih činiteľjev. Uverjeni bodite, da vas bode osrednja vlada cenila, ker ve, da ste sami zvesti državljanji in vzgojevatelji bodočih zvestih državljanov. Ne glede na to, da vas bode vlada bolj plačevala, štela Vas bode tudi pred samovoljo poznanih vaških mogotcev. Z družite se in oklepajte se učiteljskega društva! In Bog Vam pomore!

K zgodovini kandidature g. Muhe iz Lokve. Iz Sežane nam pišejo: Kakor je že tako navada, čestitali so znanci in prijatelji tudi novoizvoljenemu poslancu Antonu Muhi iz Lokve. Redki so bili seveda oni, kojim je čestitka prihajala od srca. Vedina — in to ne ravno najslabiji prijatelji gosp. Muhe — so ga obžalovali na taki izvolitvi. Nekdo med tem, ki ima to slabost, da mu je srce vsikdar na jeziku, mu je rekel naravnost: „Prišel sem, dragi Tonček, da bi ti čestital, ali ali — — — povej mi, dragi, kakó si vendar prišel do tega!“

In novi g. poslanec iz Lokve je odgovoril: „Kaj češ, ko se me hoteli! Celó iz Sežane so prišli k meni s prošnjo, da vsprejem kandidaturó!“

Izvedši o tej izjavi gosp. Antona Muhe iz Lokve bili smo seveda zelo radovedni, kdo so oni iz Sežane, ki so g. Muhi iz Lokve ponujali kandidaturó — in iz katerih rok je g. Anton drage volje vsprejel kandidaturó. Poizvedovali smo in — izvedeli smo.

Stvar je zanimiva, zelo zanimiva, tem zanimivša z ozirom na dejstvo, da sta dva najodličnejših sežanskih rodoljubov bila že popred pri gospodu Muhi v Lokvis prošnjo, naj prevzame kandidaturó na podlagi narodnega programa!!! In gospod Muha je — odklonil!!!

Iz rok širom vse Primorske, in reči smemo, vse domovine slovenske poznanih mož ni hotel vsprejeti kandidature g. Muha iz Lokve, vsprejel pa jo je iz rok — Čokea in Laha iz Sežane. Tako so namreč dogrnala naša poizvedovanja.

Kako razrešiti to uganjko? To ni težko onemu, ki pozna sedanje razmere na Krasu in pa osebe, kojih slepo orodje sta Čokec in Lah, in ki se ne le ne menijo za narodni program, ampak se bratljivo bodisi tudi z grobokopi národa slovenskega, da le ustrežejo svoji neugasni čestihlepnosti in — maščevanjaželjnosti. Neka prek in prek poštena rodbina sežanska mogla bi nam ravno sedaj zapeti prežalostno pesem o maščevalnosti sedanje ere na Krasu.

Zgodovina kandidature gosp. Muhe je torej zelo poučna, kajti klasičen dokaz je, da je bila vsa intriga proti narodni stranki že davno preračunjena, natančno določena v vseh podrobnostih in dogovorjena med nasprotniki narodne stranke in — vsemi drugimi, ki niso naši!

Iz narodnih rok g. Muha ni hotel vsprejeti kandidature, pač pa jo je vsprejel iz rok gg. — Čokea in Laha iz Sežane. To jedino dejstvo je toli kričeče, da je ne morejo udušiti niti krone, podarjene družbi sv. Cirila in Metoda iz rok „odločnih Slovencev“. To dejstvo nam je povedalo — vse. In gluhi in slepi bi morali biti Kraševci, ako ne bi bili uverjeni danes, da se prav grdo séli na nastavljene jim limanice!

Različne vesti.

Doneski za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu. Nekateri člani „Sokola“ in drugi prijatelji društva so darovali 1 krono 56 st.

Otroci v otroška vrtca na Belvederju in v Rojanu se še zmirom sprejemajo. Stariši, kateri namerujejo svojo deco vanja vpisati, naj isto pripeljejo do 1. prih. meseca v šolske prostore. Posebno priporočamo roditeljem iz spodnje Grete in Belvederja, da vpišejo svoje otroke v naša zavabišča ter s tem onemogočijo obstoj one pollaševalnice na Greti, v kojoj se otroci vabijo na vse mogoče načine, da se le pollaščijo — v čast in slavo blažene Italije. Stariši! glejte, da s pošiljanjem svojih otrok v lahonske zavode

si ne nakopljete poznejšega kesanja, ko vas bodo lastni otroci psovali s „ščavi“. Le na podlagi materinega jezika je mogoča dobra in pravna vzgoja.

To je škandal!! To je bil soglasni vsklik vseh tržaških Slovencev glede na oba sežanska dopisa v zadnji številki „Goriškega Vestnika“. In škandalizovali so se in glasno izražali svojo nevoljo tudi taki gospodje, ki so v zadnjem volilnem boju stali se svojimi simpatijami na strani g. dra. Abrama. Tolike podlosti pa še nismo čitali z lepa. Zdaj še le vemo, kako nizko dole se nahaja duševni nivó onih, ki so v Sežani rušili narodno disciplino. In mi naj bi se pripravili z ljudmi, ki menijo, sodeči menda druge ljudi posebi, da ves ostali svet ureja svoje politiške nazore in svoje javno delovanje po razmerah v svojem lastnem — žepu?!!! Mi naj bi se pripravili z ljudmi, ki menijo, da je tudi značajnim in poštenim ljudem mesto prepričanja — v žepu?! Ne!

Le tako naprej! In kmalu izgine zadnja iskra simpatije do vas, ki je morda tlela dosedaj še med onimi, ki vas niso poznali!

Fikcija, ka-ii? Čuli smo celó iz visokih krogov prihajajoče zatrdilo, da v Trstu irredente ni. Vzemimo torej, da je res ni; kakó pa to, da se mora vendar kljub temu zatrdjevanju c. kr. državno pravdníštvo v Trstu vsako toliko baviti s tiskovinami takozvanega „Circolo Garibaldi“? Baš povodom zloglasnega „XX settembre“ zaplenilo je zopet nekako okrožnico, namenjeno „meščanom“, katera okrožnica ali oklic je bil podpisana: „Il comitato centrale del Circolo di Trieste“. Povod zapleni našlo je državno pravdníštvo v tem oklicu, ker je zasledilo v istem hudodelstvu veleizdajstva in pa motenja javnega miru ter zavajanja. Je-li vse to res le fikcija?

Podoba bitke pri Kustoci in pa „Il Piccolo“. Neovrtna istina je, da je bilo izvestim „septembersko nadahnenim“ gospodom jako nemilo, da je bila v Trstu izložena plastična podoba bitke pri Kustoci baš o dóbi, ko je zjedinjena Italija praznovala svoj 25. rojstni dan. Kaj pomenja ime „Kustoca“ za Italijo, to so znali izvestni lahonski „patrijotje“ baš takó dobro, kakor zna to sleherni lojalni Avstrijec. Zato pa o tej podobi „liberalna“ italijanska glasila niso črhnila niti besedice do zadnjega dneva razstave, t. j. do minole nedelje. Tu se je oglašil „liberalni“ „Il Piccolo“ ter z navadno svojo zlobnostjo podtikal tej razstavi take spekulativne namene, kakoršne ima židovsko-oderuška uprava njegovega lista. Da pa za svoje verne pripadnike še bolj, naglašala z nedosežno zlobnostjo, da „se ne vé, v čegav žep je šel denar, katerega so plačevali ljudje za ustopnino“. Sicer „vsevedni“ „Il Piccolo“ ni imel niti jednega svojih „reporterjev“ na razpolago, da bi se bil povprašal o n a m e n u in — p o m e n u te razstave. Se vé, vrli „Il Piccolo“ je znal jako dobro, da sta bila namen in pomen te razstave čisto patrijotiška, toda patrijotiška v avstrijskem duhu, in zato se mu ni videlo umestno opozarjati nanjo svoje vernike.

† **Dr. Pasteur.** Dne 28. m. m. umrl je v Parizu sloveči zdravnik J. Pasteur, izumitelj zdravila proti steklini, 73 let star. Pasteur je bil jeden najučeniših fizikov in kemikov sedanjosti; zasledil je vzroke raznim boleznim in izumil primerna zdravila zanje.

Poverjeníštvo „Matice Slovenske“ za zahodno okolico tržaško sprejel je g. Just Piščanec v Rojanu. P. n. gg. člani gornjega društva naj blagovoló svojo letnino izročiti oziroma doposlati omenjenemu gospodu, da se denar odpošlje, ker je že skrajni čas ter bi se bilo moralo nabiranje letnine še pred mesecem završiti. Letos izda „Matica“ štiri koristne in zanimljive knjige, radi česar je upati, da se oglašje še novih udov.

Zasačeni ponarejalci denarja. Iz Budimpešte pišejo dne 27. m. m.: V neki samotni hiši blizo Budima našla je policija delavnico za ponarejanje denarja. Dotični sleparji ponarejali so srebrne goldinarje in krone iz snovij, sestavljenih iz svinca in kositerja. Zapri so slikarja Ivana Tirdo in delavca Kolomana Dioszegija ter njegovo ženo. Policija baje zna še o drugih sokrivcih, katere zapre — če jih dobi.

Obsojeni demonstrantje. Kakor Trst imel je tudi Poreč svoj „20. september“. Tam so zapri 5 takih „gospodov“, ki so demonstrirali s trakovi v italijanskih barvah, utak-

njenimi v gumbnicah. Ti demonstrantje se zovejo: Alojzij Calegari, Fran Monfalcon, Anton Mestré, Josip Zetresni, Jakob Privileggi. Nimamo te časti, da bi poznali te gospode, zato tudi ne moremo reči, kaj so. Znamo le to, da jim je bila obsodba milejša, kakor pa njih tovarišem — demonstrantom v Trstu. Obsojeni bili so namreč: Calegari na 10, Privileggi na 5, ostali trije pa vsak na 8 dni zapora.

Poskušeni samomor. Predvečerašnjem hotelu se je usmrtiti z ogljenim kisljenikom 19-letna delavka Olga Gabrielli, stanujoča v ulici Giuliani hšt. 6. Domačini so na vso srečo še pravočasno opazili to nakano ter pozvali zdravnika z zdravniške postaje. Isti je s primernimi zdravili odklonil vso nevarnost, vendar je poslal dekleta v bolnišnico. Vzrok temu poskušnemu samomoru bili so baje prepri v obitelji.

Neuroča. Minolo nedeljo slavili so župljani v Kobiljiglavu instalancijo novega župnika streljanjem. 24letni kmet Andrej Sluga je hotel baš vzgati topič, ko se je isti vnel in razletel. Plamen je hudo opekel ubozega Slugo po vsej levi strani trupla, kosi razpršenega topiča pa so mu razmesarili desno roko. Teško ranjenega kmeta pripeljali so v tukajšnje bolnišnico. Zdravniki so spoznali, da bode treba vsakakor odžagati razmesarjeno roko, poleg tega pa pride ubogi Sluga brzkone še ob levo oko.

Nezveat uradnik. Te dni sporočili smo v našem listu, da je pristav državne železnice Ivan Pessó, rodom iz Spleta, izginol iz Trsta. Predpostavljene oblasti mislile so takoj, da je Pessó poneveril denarja in sedaj se je pokazalo, da je bil ta sum popolnoma opravičen. Stroga preiskava je pokazala, da je poneveril svoto 567 gl. 75 nč. od eraričnega denarja, namenjenega za poboljšek uradniških plač. Za ubeglim Pessom izdali so teralnico. Pravijo, da se je Pessó te dni potikal po tržaški okolici.

„Uzorna“ rodbina. V mestecu Chester na Angleškem živi rodbina Ogden, kateri menda ni jednake na svetu, kar se namreč dostaje — kaznij. 28letni, najmlajši sin bil je doslej kaznovan nič manj nego 130krat in sicer 86krat zaradi pijančevanja, 44krat zaradi pretepanja. Starejša hči bila je 67krat kaznovana, oče 35krat in mlajša hči 29krat. Skupno dobili so torej člano vi te „uzorne“ rodbine 261 kaznij! Sodišče v Chestru je izračunilo, da je stala rodbina Ogden državo na sodnih stroških, obskrbo v zaporu itd. okroglo 50.000 frankov! Koliko poštenih ljudi bi se moglo preživeti s tem denarjem!

Policijsko. Finančni organi zasačili so pri Barkovljah izvoščka Emilija Stirna, ko je hotel vtihotapiti par sto litrov špirta v mesto. Dasi se je Stirn izgovarjal, da on ni znal ničesar o tihotapstvu, izročili so ga policiji; voz, dva konja, šest sodov in špirit so pa zaplenili. Zapri so tudi finančnega stražnika Felberja, kjer je bil isti preiskal dotične sode, a vendar ni našel „nič sumljivega“ na njih, pravo za pravo v sodih. — Trgovcu Špiridijonu Kvekvicu ukradel je nepoznan tat iz dvorišča hiše št. 17 v ulici Benvenuto 13 kokiš, vrednih 15 gold. Tat si je menda mislil: „Saj g. Kvekvic je bogat, lahko si kupi drugih kokišij, če jih hoče jesti“. — Organi neumornega sv. Ivan-Verdeljskega komisarijata zapri so težaka G. Manucca, stanujočega na Vrdeli. V tem pretepu je nekdo ranil domobranca Frana Čoka z bodalom, katero mu je bil iztrgal iz nožnice. Ostali udeležniki pretepa so bili pobegnili, predno so prihiteli stražarji. Ranjenega domobranca so spremili v vojaško bolnišnico. — Vojaka Kovačiča in Mauriča 97. pešpolka izročila sta stražarja Stančič in Ruter Sv. Ivan-Verdeljskega komisarijata kompetentni vojaški oblasti, ker sta pijana vojaka razgrajala v gostilni hšt. 18 v ulici Bologna ter se dejansko uprta stražarjema. — Minolo noč polovili so stražarji po raznih krajih 6 pouličnih razgrajalcev.

Koledar. Danes (1. oktobra.): Remigij, škof; Areta, mučenica. — Jutri (2.): Leodegar, škof; Teofil, spoznovalec. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 6, uri 1 min., zatoni ob 5. uri 37 min. — Toplota večeraj: ob 7. uri zjutraj 20,5 stop., ob 2 pop. 29 stop. C.

Loterijske številke, izžrebane 28. t. m.: Trst 23, 79, 36, 21, 20. Linc 24, 83, 73, 2, 20. Budim 20, 21, 34, 50, 39.

Književnost.

Matica Hrvatska razposlala je svojim poverjenikom „Izješje „Maticje Hrvatske“ za leto 1894.“ s prošnjo, da isto razdelé med članove „Maticje“ svojega okraja, da se isti morejo natanjko obvestiti o družvenom poslovanju v minulemu letu.

Uprava „Matice“ javlja ob jednem, da bodo knjige za leto 1895. skoro dotiskane ter pozvilja gg. člane „Matice“, da čim prej uplačajo svoje prispeke pri društvenih poverjenikih (utemeljitelji dva obroka po 5 for. redni člani po 3 for.) za tekoče leto 1895. Gg. poverjeniki naj nabrane prispeke dopošljejo društvenom blagajniku vsakakor do početka meseca decembra t. l., da ne bode zaprek v razpošiljavi knjig, kajti „Matica“ želi, da pridejo knjige članom kot božični dar v roke. Člani „Matice“ naj se torej pravočasno prijavijo poverjenikom, da ne bi marsikateri stari član, kakor se je dogodilo v prejšnjih letih, ostal brez knjig. (Letošnja naklada je polnih 12.000 iztisov). Naj nikar ne zavlačajo vplačo članarine, kajti „Matica“ nikakor ne more odstopiti od načela: „da se knjige absolutno ne pošljejo nikomur, ki ni vplačal ali svoj ustanovni, ali redni letni prinos. Z druge strani pa naj gg. člani vsazijo, da niti „Matica“ ne more izpolniti svojih — ne majhnih! — obvez, ako član ne storijo svoje dolžnosti.

„Matica Hrvatska“ toplo priporoča toliko gg. članom, kolikor poverjenikom, da ostanejo verni vsi iz prošlega leta — kojih število je prekoračilo 11.000 — in pa da se to število ne samo ne zmanjša, temveč po možnosti povekša.

Najnovejše vesti.

Dunaj 30. Kralj Saksonski je prišel danes na Dunaj kot lovski gost našega cesarja. Cesar je pričakoval svojega gosta na kolidvoru. Pozdravila sta se pristrčno. Zajedno je došel na Dunaj, toda incognito, tudi princ Friderik Leopold Pruski.

Dunaj 29. Po migljeju lista „Arbeiter Zeitung“ došlo je danes ogromno delavcev se svojimi ženami na „Ring“ na sprehod, toda posebne demonstracije ni bilo.

Praga 29. Shoda zaupnih mož mladočeske stranke se je udeležilo 1670 oseb. Dr. Podlipny je pozdravil zborovalce. Predsednikom je bil izvoljen posl. Janda, namestnikoma Blažek in Podlipny. Vsprejeli so dve resoluciji. Prva pravi, da povodom imenovanja ministarstva Badenijeva ni povoda mladočeski stranki, da bi premenila svoje postopanje. Druga resolucija prepuča razsodnosti kluba poslancev, da sam določa taktiko, s pristavkom pa, da v slučaju, ako bi bilo mogoče stopiti v dogovore z vlado, mora temu pritrđiti vsa stranka. Konečno je shod odobril volilni oklic za predstoječe volitve, sestavljen po poslancu Heroldu.

Dunajska borza 20. septembra 1895

	danes	predvečeraj
Državni dolg v papirju	100,75	100,45
„ „ „ „ v srebru	101,10	101,10
Avstrijska renta v zlatu	121,60	121,05
„ „ „ „ v kronah	101,95	101,60
Kreditne akcije	405,75	405,75
London 10 Let.	120,30	120,30
Napoleoni	9,54 1/2	9,54 1/2
20 mark	11,78	11,77
100 italj. lir	45,30	45,30

Slovinci pozor!

Podpisana naznanja slavnemu slovenskemu občinstvu v Trstu in okolici, da je odprla svojo gostilno v ulici Acque št. 14. Točila bode izvrstno vino istrsko po 36 nvč. in puntigamsko pivo prve vrste po 28 nvč. Kuhinja bode preskrbljena izvrstnimi toplimi in mrzlimi jedili tako, da podpisana upa zadovoljiti slavne gg. obiskovalce. — Kosila in večerje se lahko naroče za ves mesec. — Za mnogobrojen obisk se priporoča udana

Marija Posega.

Josip Pizzarello

mehanič
izvršuje vsakoršno popravo šivalnih strojev in dvokoles. Prodaja nove in rabljene šivalne stroje in dvokolesa.

Via Madonna del mare štov. 4, vhod via Fontanone, vstrie hšt. 12.

JAKOB ŠTRUKELJ - TRST
via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma.
(nasproti veliki vjajnici),
prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška

kolesa (bicykle)
Zastopstvo koles „Raleigh“ iz tovarne „Raleigh Cycle Co“ Ltd. Nottingham Angleško in koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt.
Kolesa „Raleigh“ in Adler so svetovno znana, poslednja rabijo se v nemški vojski. Kolnsa pošilja se na deželo in na vse kraje brez vseh stroškov.
Sprejemase poprav v vsakovrstnih novih in starih koles in šivalnih strojev.
V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in pripravo za kolesa.
Zahtevajo naj se ceniki!